

Szomorú szerda

– Egy előadás, amelyen grafikonokon lett bemutatva a vajdasági magyarság sorvadása, fogyása –

A Rákóczi Szövetség meghívására múlt szerdán egy fiatal szociológus – **Kiss Igor** – tartott vetítéssel egybekötött előadást a városi képtárban. A vendég Pécsen doktorandusz, kisebbségkutató. Óbecsén él, nős, hamarosan születik a második gyermekük. Fontosnak tartotta megjegyezni családi állapotát, mert saját példáján, az itteni életén keresztül is tapasztalja a szakterülete, a népesedés legégetőbb problémáit. Ahogy találóan megjegyezte: „azt csinálja, amit tanul, amit szeret, és ott, ahol haszna van.” Szerencsés ember.

A helyzet, már ami Vajdaság demográfiai és szociográfiai adatait illet, már korántsem ilyen szívderítőn szerencsés. A 2011. évi népszámlálás eredményeit jó ideig semmibe vettük. A Szerb Statisztikai Hivatal csak most (2015–2016-ban!) publikálta a végső adatokat. Még ekkor sem abban a mélységben, mintsem kívánatos lenne. Az irdatlan adathalmazból (30 kötet, 4500 oldal) ember legyen a talpán, aki gyorselemzést készít. A számok helyett a helyzetkép a laikusoknak is láttatóbb, ezért Kiss Igor grafikonok segítségével magyarázta a sokkoló tényeket.

Ami a magyarságot illeti: Szabadkán, Óbecsén és Csókán már csak relatív többségnek számítunk. Ez azt jelenti, hogy ezekben a községekben 50% alá esett a magyarság létszáma. Vajdaságban Kanizsa, Zenta, Ada és Topolya kivételével mindenütt a szerb dominancia érvényesül, leszámítva két községet, ahol még a szlovák populáció relatíve szintén jelen van. Az iskolai végzettség szempontjából körzetek szerint Vajdaságban. Belgrád és Újvidék toronymagasan vezet az egyetemisták létszámában. Ezek a fiatalok szinte sosem mennek többet vissza a leszakadó körzetekbe. Vagy 20% tekinthető a szerbiai nagyvárosokban egyetemet végzett szakembernek. Ez az arány az Unióban bőven a 30% fölött van. De az írástudatlanság terén is Szerbia a harmadik világ szintjén kullog. Mindennél beszédesebb azonban, hogy míg '87-ben 3500 vajdasági magyar született, addig 2011-ben már csak 1200 csecsemővel lettünk többen. Az össz szerbiai népesség közül egyedül a cigányság népszaporulata – tudományos tételként és nem más módon – ideális. Harminc éve még több magyar született, mint cigány. Mára háromszor annyi roma jön világra, mint magyar. Napjainkban kezd kitűnni: nincs középnemzedékünk. A cigányság átlag életkora 28,31 év, 42,2 a szerbiai átlag, a vajdasági magyar bőven 45 év fölöttinek számít. Előregedünk. Az sem vigasz, hogy a helyi szlovének és németek még a magyartól is korosabbak. Ebben a természetes fogyás mellett az elvándorlás a ludas. Kiss szerint hiába próbálnak aktuálpolitikai szinten vétkeseket kreálni: az elvándorlás nem csak nálunk, mindenütt, még a jóléti államokban is egyfajta jelenséggé vált. Nagy a turbulencia. A globalizáció kapui kinyíltak. Az előadó állította: ettől már volt rosszabb helyzetben is a délvidéki magyarság, mégis túléltük.

Másik optimizmusra adó ok, hogy a rendezvényt egyetlen illetékes, megbízott, a témában jártas közéleti emberünk sem tartotta fontosnak meglátogatni. Úgy látszik minden rendben a délvidéki népesedésünkkel, a munkahelyekkel és társadalomtudományi értelemben sincs itt mit tenni, miről gondolkodni. Lehet tehát behúteni a pezsgőt. Jövőre megint jobb lesz. Hát persze.

Pósa Károly